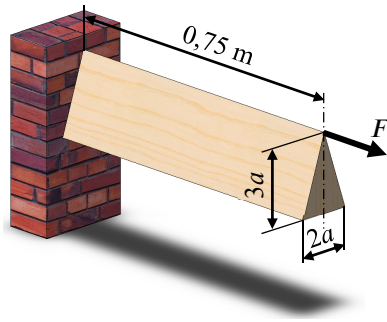

ЕКСЦЕНТРИЧЕН ОПЪН (НАТИСК):

ЗАДАЧА ЗА ЯКОСТНО ОРАЗМЕРЯВАНЕ

УСЛОВИЕ:

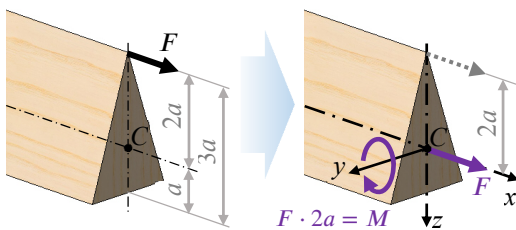

За показаната на схемата дървена гредка:

- 1) Да се построят диаграмите на вътрешните усилия;
- 2) Да се извърши якостно оразмеряване;
- 3) Да се построят диаграмите на напреженията в застрашените сечения.

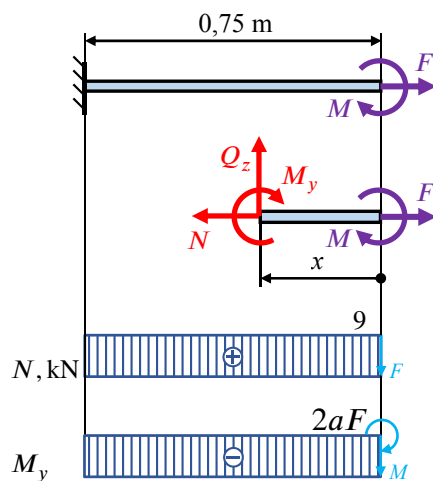
Дадено е: $F = 9 \text{ kN}$; $\sigma_{\text{доп}}^{\text{оп}} = 100 \text{ MPa}$; $\sigma_{\text{доп}}^{\text{нат}} = 25 \text{ MPa}$.

РЕШЕНИЕ:

I. Привеждане на товарите към оста на гредата

Силата F се премества успоредно на себе си на разстояние $2a$ до центъра на тежест C . За да остане системата еквивалентна на дадената, се добавя и съсредоточен момент $M = F \cdot 2a$.

II. Опорни реакции и вътрешни усилия

1. Опорни реакции. Налице е ляво запъната гредка. При определяне на вътрешните усилия ще бъдат отделени десни части, така че опорните реакции не са нужни за решението.

2. Вътрешни усилия. Гредката има един участък.

Отделям дясна част, $x \in [0; 0,75 \text{ m}]$, $\leftarrow$:

$$\sum x_i = 0: \quad N - F = 0; \\ N = F = 9 \text{ kN} = \text{const.}$$

$$\sum z_i = 0: \quad Q_z = 0.$$

$$\sum M_{yi} = 0: \quad M_y + M = 0; \\ M_y = -M = -2aF = \text{const.}$$

III. Вид съпротива

Гредката е подложена на *ексцентричен опън*. Във всички напречни сечения вътрешните усилия са $N > 0$ и $M_y \neq 0$, следователно сеченията са подложени на *чисто огъване и опън*.

IV. Застрашени сечения

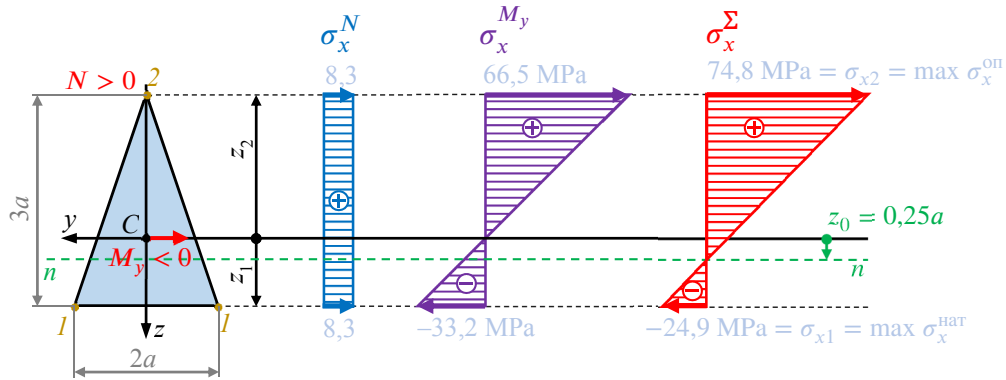
Застрашени са всички напречни сечения. В тях действат $M_y = -2aF$ и $N = 9 \text{ kN}$.

V. Застрашени точки

Материалът има две допустими напрежения, y не е ос на симетрия. Застрашени са най-отдалечените точки *от двете страни* на нулевата линия. За определяне на застрашените точки е необходимо да се построят диаграми на напреженията в застрашените сечения.

$$z_0 = -\frac{N}{M_y} \frac{I_y}{A} = -\frac{F}{-2aF} \frac{1,5a^4}{3a^2} = 0,25a,$$

$$\text{където: } I_y = \frac{bh^3}{36} = \frac{2a \cdot (3a)^3}{36} = 1,5a^4; \quad A = \frac{bh}{2} = \frac{2a \cdot 3a}{2} = 3a^2.$$

От диаграмите се вижда, че *застрашени са точки „I-I“*, с напрежение $\sigma_{x1} = \max \sigma_x^{\text{нат}}$, както и точка „2“, с напрежение $\sigma_{x2} = \max \sigma_x^{\text{оп}}$.

Координати на точки „I-I“ и „2“: $z_1 = a$; $z_2 = -2a$.

VI. Якостно оразмеряване

$$|\sigma_{x1}| = |\max \sigma_x^{\text{нат}}| = \left| \frac{N}{A} + \frac{M_y}{I_y} z_1 \right| \leq \sigma_{\text{доп}}^{\text{нат}};$$

$$\left| \frac{9 \cdot 10^3}{3a^2} + \frac{-2a \cdot 9 \cdot 10^3}{1,5a^4} a \right| \leq 25 \cdot 10^6; \quad a \geq \sqrt{\frac{|9 \cdot 10^3 - 2 \cdot 2 \cdot 9 \cdot 10^3|}{3 \cdot 25 \cdot 10^6}} = 0,01897 \text{ m.}$$

$$\sigma_{x2} = \max \sigma_x^{\text{оп}} = \frac{N}{A} + \frac{M_y}{I_y} z_2 \leq \sigma_{\text{доп}}^{\text{оп}};$$

$$\frac{9 \cdot 10^3}{3a^2} + \frac{-2a \cdot 9 \cdot 10^3}{1,5a^4} (-2a) \leq 100 \cdot 10^6; \quad a \geq \sqrt{\frac{9 \cdot 10^3 + 2 \cdot 2 \cdot 9 \cdot 10^3 \cdot 2}{3 \cdot 100 \cdot 10^6}} = 0,01643 \text{ m.}$$

От двете якостни условия се получиха две стойности на a . Избира се *по-голямата* стойност.

Приемам $a = 0,019 \text{ m}$.

VII. Диаграми на напреженията в застрашеното сечение

Диаграмите са построени в точка V. Характерните стойности на напреженията са:

$$\sigma_x^N = \frac{N}{A} = \frac{9 \cdot 10^3}{3 \cdot 0,019^2} = 8\,310\,249 \text{ Pa} = 8,3 \text{ MPa};$$

$$\sigma_{x1}^{M_y} = \frac{M_y}{I_y} z_1 = \frac{-2a \cdot 9 \cdot 10^3}{1,5a^4} a = -\frac{2 \cdot 9 \cdot 10^3}{1,5 \cdot 0,019^2} = -33\,240\,997 \text{ Pa} = -33,2 \text{ MPa};$$

$$\sigma_{x2}^{M_y} = \frac{M_y}{I_y} z_2 = \frac{-2a \cdot 9 \cdot 10^3}{1,5a^4} (-2a) = \frac{2 \cdot 9 \cdot 10^3 \cdot 2}{1,5 \cdot 0,019^2} = 66\,481\,994 \text{ Pa} = 66,5 \text{ MPa};$$

$$\sigma_{x1} = \max \sigma_x^{\text{нат}} = \sigma_{x1}^N + \sigma_{x1}^{M_y} = 8,3 - 33,2 = -24,9 \text{ MPa};$$

$$\sigma_{x2} = \max \sigma_x^{\text{оп}} = \sigma_{x2}^N + \sigma_{x2}^{M_y} = 8,3 + 66,5 = 74,8 \text{ MPa};$$

$$z_0 = 0,25a = 0,25 \cdot 0,019 = 0,00475 \text{ m} = 4,75 \text{ mm.}$$

Върху диаграмата на напреженията характерните стойности на σ_x са означени в **бледо синьо**.